

MARC 21 Suomen kirjastojen yhteiseksi formaatiksi?

Päätösesitys:

Suosittelaaan MARC 21 -formaattia Suomen kirjastojen yhteiseksi formaatiksi. Jonkin aikavälin tavoitteena olisi, että kaikkien suomalaisten kirjastojen järjestelmät voisivat sekä vastaanottaa että toimittaa MARC 21/UTF-8 -muotoisia tietueita (mahdollisesti riippumatta järjestelmän sisäisestä formaatista/merkistöstä). Suosituksella pyritään yksinkertaistamaan ja tehostamaan sekä kotimaisten kirjastojen että järjestelmätoimittajien kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä. Kansalliskirjaston päämääränä on tukea tasapuolisesti kaikkia suositusta noudattavia kirjastoja ja järjestelmätoimittajia. Kansalliskirjasto on kuitenkin valmis tuottamaan FINMARC-tietueita niin pitkään kuin niille on kysyntää.

Esityksen taustaksi:

Ote Digitaalisen kirjaston verkkopalveluryhmän 18.1.2006 pidetyn kokouksen pöytäkirjasta:

6. MARC21 kansalliseksi formaatiksi? / Juha Hakala

Suomen kirjastoissa on käytössä kolme eri luettelointiformaattia. Voyager-kirjastot käyttävät MARC21-Fin tallennusmuotoa ja muut suomalaiset kirjastot joko FINMARC- tai MARC21-formaattia. Näin ollen Suomesta puuttuu kirjastoverkon yhteinen formaatti, jonka tukemiseen ja kehittämiseen resurssit voitaisiin keskittää. Sen sijaan mm. Kansalliskirjaston resursseja kuluu tällä hetkellä paljon näistä erilaisista formaateista koituvien ongelmien ratkaisemiseen. Näistä kolmesta mainitusta formaatista ainoastaan MARC21 olisi sopiva kaikkien yhteiseksi formaatiksi. Voyager-kirjastot eli Linnea2-konsortio ja AMKIT-konsortio ovat syksyllä 2005 tehneet päätöksen vaihtaa formaattiinsa MARC21:een kolmen vuoden siirtymäajalla. Joulukuussa 2005 järjesti KATVE - Kansalliskirjaston tietopalvelualan verkkostandardityöryhmä keskustelutilaisuuden, jossa kotimaiset kirjastojärjestelmätoimittajat sekä eri kirjastosektoreiden edustajat saivat keskustella formaattivaihdoksesta ja tuoda esille omia kannanottojaan. Tämän jälkeen MARC21:n saattaminen koko kirjastoverkon yhteiseksi formaatiksi otetaan keskusteluun digitaalisen kirjaston ohjausjärjestelmässä, jossa ovat mukana edustajat kaikilta kirjastosektoreilta. Ensin ohjelmisto- ja standardointiryhmä käsittelee asiaa, minkä jälkeen verkkopalveluryhmä antaa suosituksensa siitä, tulisiko kaikkien kirjastosektoreiden siirtyä yhteiseen formaattiin.

Päätös:

Tavoitteena yhteinen "kansallinen" formaatti, jotta kansalliskirjasto voisi tukea tasapuolisesti kaikkia sektoreita. Yleisten kirjastojen puolella ohjelmistotilanteissa päättäjiä on paljon ja raha on ongelma. Kansalliskirjaston toivotaan puhuvan yleisten kirjastojen ja erikoiskirjastojen puolesta opetusministeriön suuntaan keskitetyn rahoituksen saamiseksi tarvittavalle ohjelmistokehitykselle. Asian valmistelua jatketaan ohjelmisto- ja standardointiryhmässä, minkä jälkeen se palaa verkkopalveluryhmään käsiteltäväksi.

Linkejä:

- Tietolinjan artikkeli mahdollisen formaattimuutoksen eduista ja haitoista:
<http://www.lib.helsinki.fi/tietolinja/0204/formaatti.html>
- Tietolinjan artikkeli formaattitilanteesta Euroopassa ja Suomessa:
<http://www.lib.helsinki.fi/tietolinja/0205/MARC21.html>
-- Uusin tieto tulee Norjasta, jossa on tehty virallinen päätös MARC 21:een siirtymisestä.
- KATVE-ryhmän formaattikeskustelua:
<http://www.lib.helsinki.fi/katve/toiminta/muisti/20051215.htm>
- Formaattiasioille on perustettu www-sivusto 05/2006:
<http://www.lib.helsinki.fi/kirjastoala/formaatti/>